

Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori

I KVARTAL 2012.

SADRŽAJ:

1. *Uvod*
2. *Tržište osiguranja*
  - 2.1 *Društva za osiguranje*
  - 2.2 *Zastupnici, posrednici u osiguranju i agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju*
3. *Struktura premije osiguranja u I kvartalu 2011. godine*
  - 3.1 *Struktura premije po grupama osiguranja*
    - 3.1.1 *Životno osiguranje*
    - 3.1.2 *Neživotno osiguranje*
  - 3.2 *Struktura premije osiguranja po društvima*
4. *Struktura aktive*
5. *Struktura pasive*
  - 5.1 *Tehničke rezerve*
  - 5.2 *Deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi*
  - 5.3 *Deponovanje i ulaganje sredstava garantne rezerve*
6. *Finansijski rezultat poslovanja*
7. *Solventnost i Likvidnost*

1. UVOD

Izveštaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori u I kvartalu 2012. godine pripremljen je na osnovu preliminarnih statističkih podataka koje, u okviru redovnog izvještavanja, društva za osiguranje dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja, a shodno Pravilniku o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Službeni list CG“, br. 70/08, 87/09, 21/11 i 48/11).

Najznačajnija dešavanja na tržištu osiguranja u I kvartalu 2012. godine su:

- Bruto premija na nivou tržišta u Crnoj Gori na kraju I kvartala 2012. godine je iznosila 15,624 mil.€, što je veće u odnosu na I kvartal 2011. godine za 12,77%;
- I dalje je prisutno dominantno učešće premije neživotnih osiguranja u ukupnoj bruto premiji od 87,55%;
- Rast premije životnog osiguranja za 5,02% u odnosu na I kvartal 2011. godinu;
- Smanjenje vrijednosti Herfindahl-Hirschman indeksa (povećava se konkurentnost i smanjuje nivo koncentracije tržišta);
- Porast bilansne sume u odnosu na IV kvartal 2011. godine za 3,36% odnosno za 4,537 mil. € sa iznosa od 134,994 mil.€ na 139,531 mil.€;
- Nastavljen trend ostvarivanja pozitivnog bruto finansijskog rezultata na nivou sektora započet u toku 2011. godine;
- Povećana je pokrivenost neto tehničkih rezervi propisanim oblicima imovine i u skladu sa propisanim ograničenjima, koja iznosi 92,27%.

2. TRŽIŠTE OSIGURANJA

Na crnogorskom tržištu osiguranja u I kvartalu 2012. godine, poslove osiguranja je obavljalo dvanaest društava za osiguranje, dok je poslove zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju i pružanja drugih usluga u osiguranju obavljalo 24 pravna lica. Savjet Agencije za nadzor osiguranja je na sjednici održanoj 9. marta 2012. godine donio rješenje o izdavanju dozvole za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju društvu APO Plus DOO.

2.1 Društva za osiguranje

U zavisnosti od grupe osiguranja¹, pet društava za osiguranje se bave samo poslovima neživotnih osiguranja, sedam društva samo poslovima životnih osiguranja.

Društva za osiguranje:

- *Lovćen osiguranje AD (neživot)*
- *Sava Montenegro AD (neživot)*
- *Grawe osiguranje AD (život)*
- *Swiss osiguranje AD (neživot)*
- *Delta Generali osiguranje AD (neživot)*
- *Delta Generali životna osiguranja AD (život)*
- *Uniqa neživotno osiguranje AD (neživot)*
- *Uniqa životno osiguranje AD (život)*
- *Atlas Life AD (život)*
- *Merkur osiguranje AD (život)*
- *Wiener Städtische životno osiguranje AD (život)*
- *Lovćen životno osiguranje AD (život)*

Pregled zaposlenih: U društvima za osiguranje koja posluju na tržištu zaposleno je ukupno 725 lica, od kojih je 304 sa visokom stručnom spremom, 40 sa višom spremom, a 360 sa srednjom stručnom spremom. Od ukupnog broja zaposlenih, najviše zaposlenih ima Lovćen osiguranje AD (273), a zatim Sava Montenegro AD sa 146 zaposlenih lica.

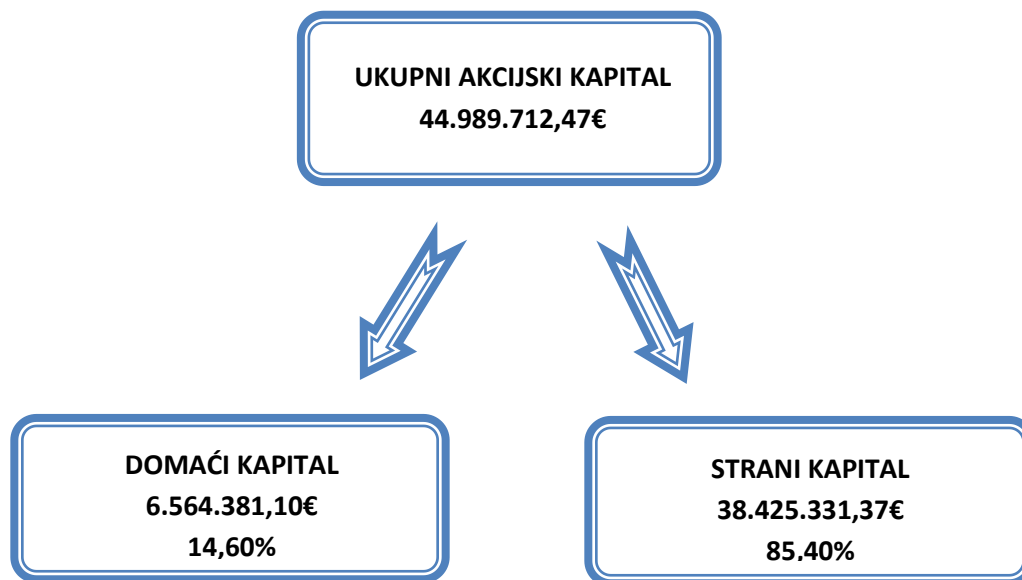
Vlasnička struktura društava za osiguranje:

Ukupan akcijski kapital društava za osiguranje na dan 31. 03. 2012. godine iznosio je 44,989 mil. eura, pri čemu je strani kapital iznosio 38,425 mil. eura uz učešće od 85,40%, a domaći je iznosio 6,564 mil. eura sa učešćem od 14,60%. Ukupan akcijski kapital je je ostao nepromijenjen u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

---

¹ Više vrsta osiguranja, zavisno o povezanosti rizika, svrstavaju se u dvije grupe osiguranja: život i neživot.

Struktura ukupnog akcijskog kapitala na dan 31. 03. 2012. godine društava za osiguranje prikazana je na sljedećem grafiku:

Posmatrajući vlasničku strukturu po društvima, može se zaključiti da preovladava strano vlasništvo. Osiguravajuća društva Sava Montenegro, Grawe, Merkur, Wiener, Uniqa neživotno i Uniqa životno osiguranje su u 100% stranom vlasništvu, Lovćen osiguranje je u 95% stranom vlasništvu, dok vlasništvo ostalih osiguravajućih društava karakteriše mješovita vlasnička struktura.

2.2 Zastupnici, posrednici u osiguranju i agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju

Trenutno, na tržištu osiguranja poslove zastupanja u osiguranju obavlja 15 društava za zastupanje i 2 zastupnika – preduzetnika, dok poslove posredovanja u osiguranju obavljaju 6 društava za posredovanje. Poslove pružanja drugih usluga u osiguranju obavlja 1 pravno lice.

U I kvartalu 2012. godine izdato je 9 ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju fizičkim licima (ukupno 416 fizičkih lica sa ovlašćenjem), kao i 4 ovlašćenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju (ukupno 98).

3. STRUKTURA PREMIJE OSIGURANJA NA KRAJU I KVARTALA 2012. GODINE

Ukupna premija na kraju I kvartala 2012. godine iznosila je 15,624 mil. eura, što je za 12,77% veće u odnosu na I kvartal prethodne godine, kada je iznosila 13,855 mil. eura.

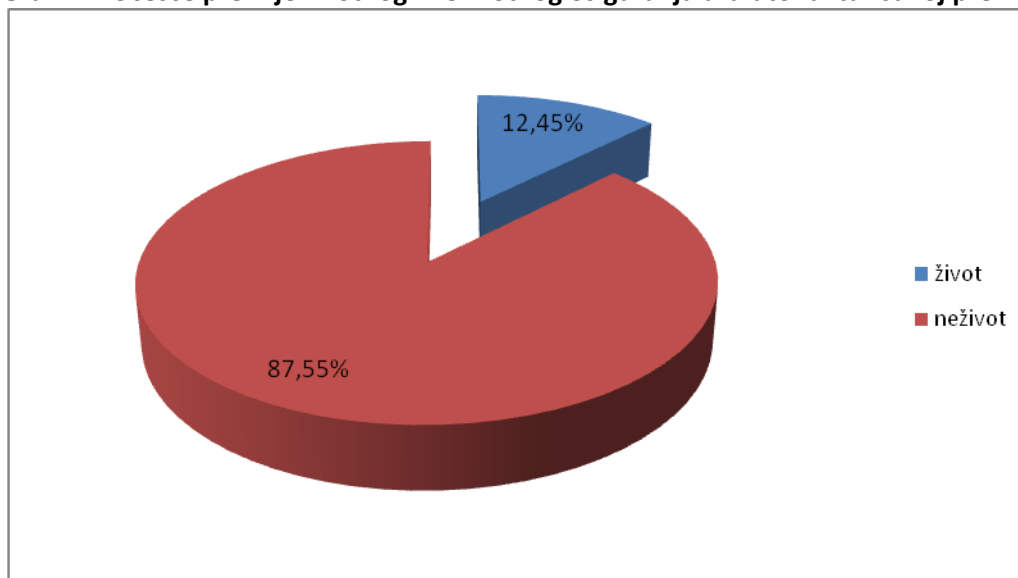
3.1 Struktura bruto premije po grupama osiguranja

U ukupno ostvarenoj bruto premiji na kraju I kvartala tekuće godine, i dalje je dominantno učešće neživotnih osiguranja (87,55%). Učešće bruto premije životnih osiguranja u ukupnoj bruto premiji iznosi 12,45%.

Tabela 1: Pregled bruto fakturisane premije na dan 31. 03. 2012. godine

Grupa osiguranja	I kvartal 2011.	I kvartal 2012.	Index
			2012/2011
život	1.852.735,42	1.945.705,01	105,02
neživot	12.002.315,03	13.678.292,75	113,96
UKUPNO	13.855.050,45	15.623.997,76	112,77

Grafik 1: Učešće premije životnog i neživotnog osiguranja u bruto fakturisanj premiji

3.1.1 Životno osiguranje

Fakturisana bruto premija životnog osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine je iznosila 1,946 mil.€, što je za 5,02% veće u odnosu na I kvartal prethodne godine. Struktura bruto premije životnog osiguranja po vrstama data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 2: Pregled bruto premije životnih osiguranja po vrstama na dan 31. 03. 2012. godine

Vrsta osiguranja	I kvartal 2011.	I kvartal 2012.	Index 2012/2011
Osiguranje života	1.520.091,68	1.600.252,79	105,27
Rentno osiguranje	20.710,00	14.955,00	72,21
Dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života	225.674,43	242.637,03	107,52
Druge vrste životnih osiguranja	86.259,31	87.860,19	101,86
UKUPNO	1.852.735,42	1.945.705,01	105,02

U bruto premiji životnih osiguranja najveće učešće je ostvarilo osiguranje života sa 82,24%, koje zajedno sa dopunskim osiguranjem čini 94,71% ukupno bruto fakturisane premije životnih osiguranja.

U I kvartalu 2012. godine sklopljeno je 979 novih polisa životnih osiguranja. Međutim, usljed uticaja finansijske krize, osiguravajuća društva su u istom periodu bila suočena sa problemom otežane naplate premija, što je rezultiralo storniranjem velikog broja polisa, kao i povećanim brojem zahtjeva za otkup polisa. Naime, u toku I kvartala 2012. godine stornirano je 873 polise i otkupljeno 186 polisa. Usljed navedenog došlo je do smanjenja broja aktivnih polisa na kraju perioda u odnosu na njihov broj sa početka obračunskog perioda.

Tabela 3: Pregled broja polisa životnog osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine

Aktivne polise na 01. 01. 2012.	Novozaključene polise	Otkupljene polise	Otkazane/stornirane polise	Broj aktivnih polisa na 31. 03. 2012.
31.595	979	186	873	31.515

3.1.2 Neživotno osiguranje

Fakturisana bruto premija neživotnih osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine iznosila je 13,678 mil.€, što je veće za 13,96% u odnosu na I kvartal prethodne godine (kada je iznosila 12,002 mil.€).

Struktura bruto premije neživotnih osiguranja je sljedeća:

Tabela 3: Pregled bruto premije neživotnih osiguranja po vrstama na kraju I kvartala 2012. godine

Vrsta osiguranja	I kvartal 2011.	I kvartal 2012.	Index 2012/2011
Obavezna osiguranja	5.948.031,05	7.043.332,43	118,41
Osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja	49.469,19	79.604,76	160,92
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti	5.842.753,05	5.900.731,58	100,99
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti	49.595,65	1.052.971,83	2.123,11
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti	6.213,16	10.024,26	161,34
Ostala neživotna osiguranja	6.054.283,98	6.634.960,30	109,59
Osiguranje od posljedica nezgode	1.587.297,64	1.819.055,03	114,60
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	188.063,55	219.475,05	116,70
Osiguranje motornih vozila	1.178.187,41	1.275.020,78	108,22
Osiguranje šinskih vozila	0,00	0,00	0,00
Osiguranje vazduhoplova	0,00	226.952,02	-
Osiguranje plovnih objekata	12.774,74	84.708,74	663,10
Osiguranje robe u prevozu	163.594,57	71.228,28	43,54
Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	1.515.545,99	1.316.604,94	86,87
Ostala osiguranja imovine	969.457,74	1.179.360,79	121,65
Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu	331.580,52	338.551,87	102,10
Osiguranje kredita	0,00	0,00	0,00
Osiguranje jemstva	4.161,98	4.302,11	103,37
Osiguranje finansijskih gubitaka	5.642,50	6.160,82	109,19
Osiguranje toškova pravne zaštite	0,00	0,00	0,00
Osiguranje pomoći na putovanju	16.427,30	11.989,83	72,99
Druge vrste neživotnih osiguranja	81.550,04	81.550,04	100,00
UKUPNO	12.002.315,03	13.678.292,73	113,96

Posmatrajući strukturu bruto premije neživotnih osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine obavezna osiguranja su ostvarila učešće u iznosu od 51,49%, dok ostala neživotna osiguranja u iznosu od 48,51%.

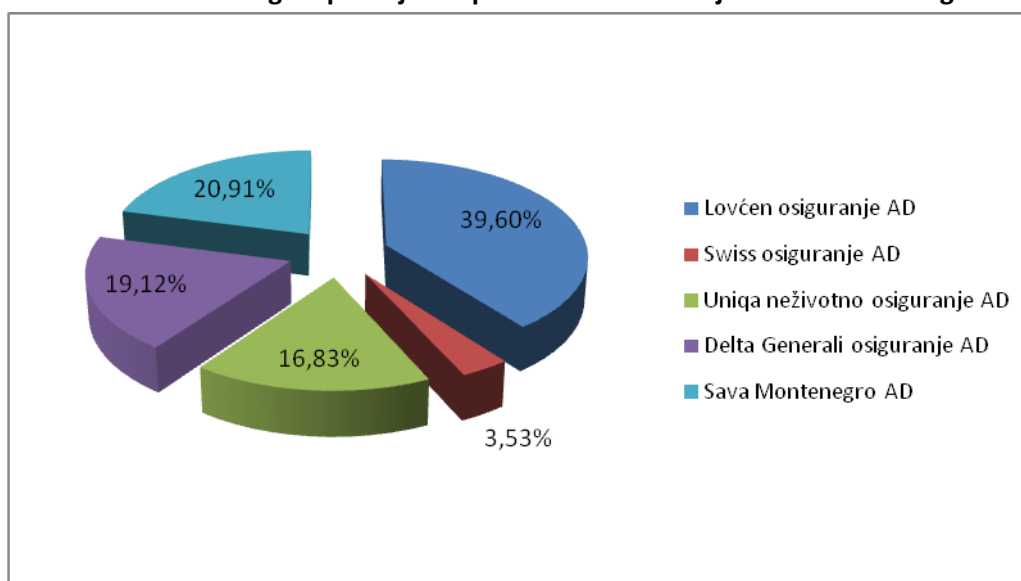
U strukturi ukupne premije obaveznih osiguranja i dalje je dominantno učešće premije osiguranja od autoodgovornosti od 83,78%. Učešće premije osiguranja od AO u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine iznosilo je 43,13%.

Tabela 4: Pregled bruto premije obaveznih osiguranja po vrstama na kraju IV kvartala 2011. godine

Obavezna osiguranja	Iznos	Učešće %
Osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja	79.604,76	1,13
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti	5.900.731,58	83,78
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti	1.052.971,83	14,95
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti	10.024,26	0,14
UKUPNO	7.043.332,43	100,00

Premija osiguranja od AO na kraju I kvartala 2012. godine gotovo je na istom nivou kao u istom periodu prethodne godine (veća je za 57.978 € ili za 0,99%), dok je broj zaključenih polisa AO manji za 5.743.

Grafik 2: Pregled premije AO po društvima na kraju I kvartala 2012. godine

Struktura bruto premije osiguranja od autoodgovornosti po društvima na kraju I kvartala 2012. godine je nepromijenjena. I dalje je najveće učešće Lovćen osiguranja AD sa 39,60%, zatim Sava Montenegro AD u iznosu 20,91% i Delta Generali osiguranje AD sa 19,12%.

U I kvartalu 2012. godine nastavljen je rast premije neživotnih osiguranja započet u prethodnoj godini. Na rast premije neživotnih osiguranja uticao je rast premije osiguranja vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti i kasko osiguranja vazduhoplova. Rast premije je ostvaren kod imovinskih osiguranja za 8,18% u odnosu na I kvartal 2011. godine. U okviru imovinskih osiguranja najveći rast je ostvaren kod kasko osiguranja (motornih vozila, plovila i vazduhoplova) za 33,22% u odnosu na uporedni period.

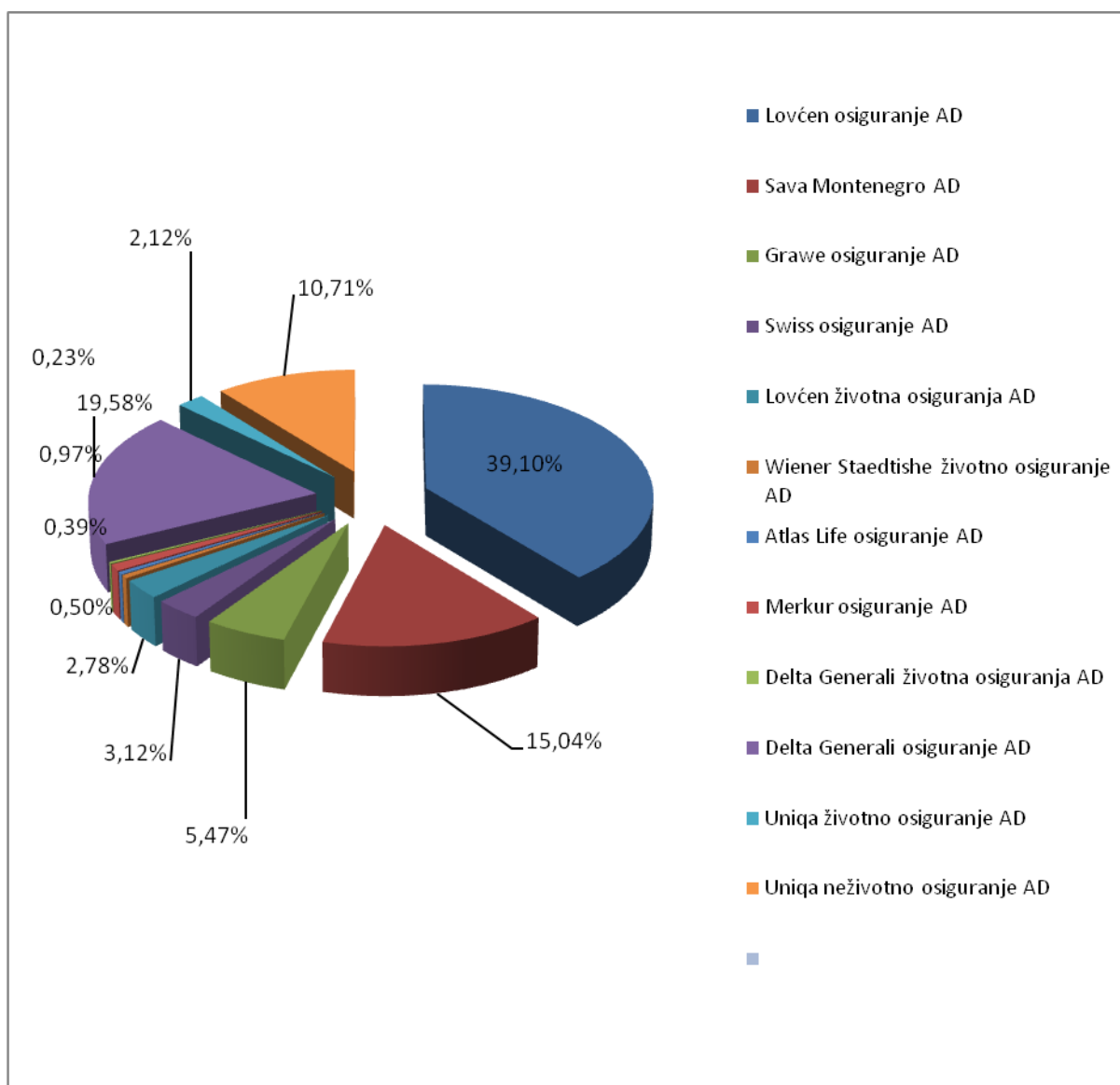
3.2 Struktura ostvarene bruto premije u periodu 01. 01. -31. 03. 2012. godine po društvima

Tabela 5: Bruto fakturisana premija po društvima za osiguranje

Naziv društva	život			neživot			ukupno		
	I kvartal 2011	I kvartal 2012	Index	I kvartal 2011	I kvartal 2012	Index	I kvartal 2011	I kvartal 2012	Index
Lovćen osiguranje AD				6.701.040,74	6.109.524,83	91,17	6.701.040,74	6.109.524,83	91,17
Sava Montenegro AD				2.072.102,68	2.349.165,73	113,37	2.072.102,68	2.349.165,73	113,37
Grawe osiguranje AD	958.422,54	855.117,65	89,22				958.422,54	855.117,65	89,22
Swiss osiguranje AD				462.283,96	487.366,00	105,43	462.283,96	487.366,00	105,43
Lovćen životna osiguranja AD	314.986,73	433.890,42	137,75				314.986,73	433.890,42	137,75
Wiener Städtische životno osiguranje AD	17.473,80	78.099,26	446,95				17.473,80	78.099,26	446,95
Atlas Life AD	55.017,83	60.984,12	110,84				55.017,83	60.984,12	110,84
Merkur osiguranje AD	147.563,79	151.615,42	102,75				147.563,79	151.615,42	102,75
Delta Generali životna osiguranja AD	43.640,46	35.336,76	80,97				43.640,46	35.336,76	80,97
Delta Generali osiguranje AD				1.422.203,92	3.058.461,76	215,05	1.422.203,92	3.058.461,76	215,05
Uniqa životno osiguranje AD	315.630,27	330.661,38	104,76				315.630,27	330.661,38	104,76
Uniqa neživotno osiguranje AD				1.344.683,73	1.673.774,43	124,47	1.344.683,73	1.673.774,43	124,47
UKUPNO	1.852.735,42	1.945.705,01	105,02	12.002.315,03	13.678.292,75	113,96	13.855.050,45	15.623.997,76	112,77

U strukturi ostvarene bruto premije na crnogorskom tržištu osiguranja, u posmatranom periodu najveće je učešće ostvarilo Lovćen osiguranje sa 39,10%, slijede Delta Generali sa 19,58% i Sava Montenegro sa 15,04%. Tri društva sa najvećom premijom na kraju I kvartala 2012. godine imaju tržišno učešće od 73,71%. Posmatrajući strukturu ostvarene bruto premije na dan 31. 03. 2012. godine po društvima, može se konstatovati da je povećanje konkurencije na tržištu osiguranja uticalo na smanjenje tržišne koncentracije.

Grafik 3: Učešće premije društava za osiguranje u bruto fakturisanj premiji

U poređenju sa podacima o bruto premiji na kraju I kvartala 2011. godine ostvaren je pad tržišnog učešća Lovćen osiguranja za 9,26 procentnih poena, dok je povećano učešće Delta Generali osiguranja za 9,31 procentni poen.

Takođe, u odnosu na prethodnu godinu, 9 društava je ostvarilo povećanje bruto premije, a najveći porast ostvarila su sljedeća društva: Wiener Städtische životno osiguranje za četiri puta, Delta Generali osiguranje za dva puta, Lovćen životna osiguranja za 37,75%, Uniqa neživotno osiguranje za 24,47%, Sava Montenegro za 13,37%, Atlas Life za 10,84%, Swiss osiguranje za 5,43% i Uniqa životno osiguranje za 4,76%. Istovremeno, bruto premija je smanjena kod Grawe osiguranja za 10,78% i Lovćen osiguranja za 8,83%.

Posmatrajući bruto premiju životnih osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine, najveće učešće je ostvarilo Grawe osiguranje sa 43,94%, zatim Lovćen životna osiguranja sa 22,29% i Uniqa životno osiguranje sa 16,99%. U odnosu na I kvartal 2011. godine, najveći rast bruto premije životnih osiguranja ostvarili su Wiener Städtische životno osiguranje za četiri puta, Lovćen životnih osiguranja za 37,75% i Atlas Life za 10,84%.

U bruto premiji neživotnih osiguranja, najveće učešće ima Lovćen osiguranje sa 44,66%, zatim Delta Generali osiguranje sa 22,35%, Sava Montenegro sa 17,17% i Uniqa neživotno osiguranje sa 12,23%. U odnosu na uporedni period, rast je ostvarilo Delta Generali osiguranje za dva puta, Uniqa neživotno osiguranje za 24,47% i Sava Montenegro za 13,37%.

Za utvrđivanje nivoa koncentracije tržišta osiguranja koristi se **Herfindahl-Hirschman indeks (HHI)²**, čija se vrijednost može kretati u intervalu od 0 do 10.000. Vrijednost indeksa koja je bliža nuli označava da tržište ima veliki broj društava približno iste veličine tj. da se radi o tržištu sa visokim nivoom konkurencije. Vrijednost indeksa bliža 10.000 označava da je tržište koncentrisano, odnosno da na tržištu postoji monopol.

Za tržište osiguranja u Crnoj Gori, na kraju I kvartala 2012. godine, vrijednost HHI se kreće u granicama koncentrisanog tržišta, jer vrijednosti ovog indeksa iznosi 2.306,38 i pripada intervalu od 1.800 do 10.000. Ipak, u odnosu na prethodnu godinu uočava se smanjenje vrijednosti indeksa, što ukazuje na kretanja u pravcu povećanja konkurencije i efikasnosti tržišta i smanjenja koncentracije tržišta tj. monopola.

---

² HHI se dobija kada se tržišna učešća svakog osiguravajućeg društva pojedinačno kvadriraju i međusobno saberu.

Herfindahl-Hirschman indeks u I kvartalu 2012. godine						
Naziv društva	I kvartal 2011.			I kvartal 2012.		
	Bruto premija	Učešće %	HHI	Bruto premija	Učešće %	HHI
Lovćen osiguranje AD	6.701.040,74	48,37	2.339,21	6.109.524,83	39,10	1.529,08
Sava Montenegro AD	2.072.102,68	14,96	223,67	2.349.165,73	15,04	226,07
Grawe osiguranje AD	958.422,54	6,92	47,85	855.117,65	5,47	29,95
Swiss osiguranje AD	462.283,96	3,34	11,13	487.366,00	3,12	9,73
Lovćen životna osiguranja Ad	314.986,73	2,27	5,17	433.890,42	2,78	7,71
Wiener Städtische životno osiguranje AD	17.473,80		0,00	78.099,26	0,50	0,25
Atlas Life osiguranje AD	55.017,83	0,40	0,16	60.984,12	0,39	0,15
Merkur osiguranje AD	147.563,79	1,07	1,13	151.615,42	0,97	0,94
Delta Generali životno osiguranje	43.640,46	0,31	0,10	35.336,76	0,23	0,05
Delta Generali osiguranje	1.422.203,92	10,26	105,37	3.058.461,76	19,58	383,20
Uniqa životno osiguranje AD	315.630,27	2,28	5,19	330.661,38	2,12	4,48
Uniqa neživotno osiguranje AD	1.344.683,73	9,71	94,19	1.673.774,43	10,71	114,77
UKUPNO	13.855.050,45	100	2.833,17	15.623.997,76	100	2.306,38

4. STRUKTURA AKTIVE

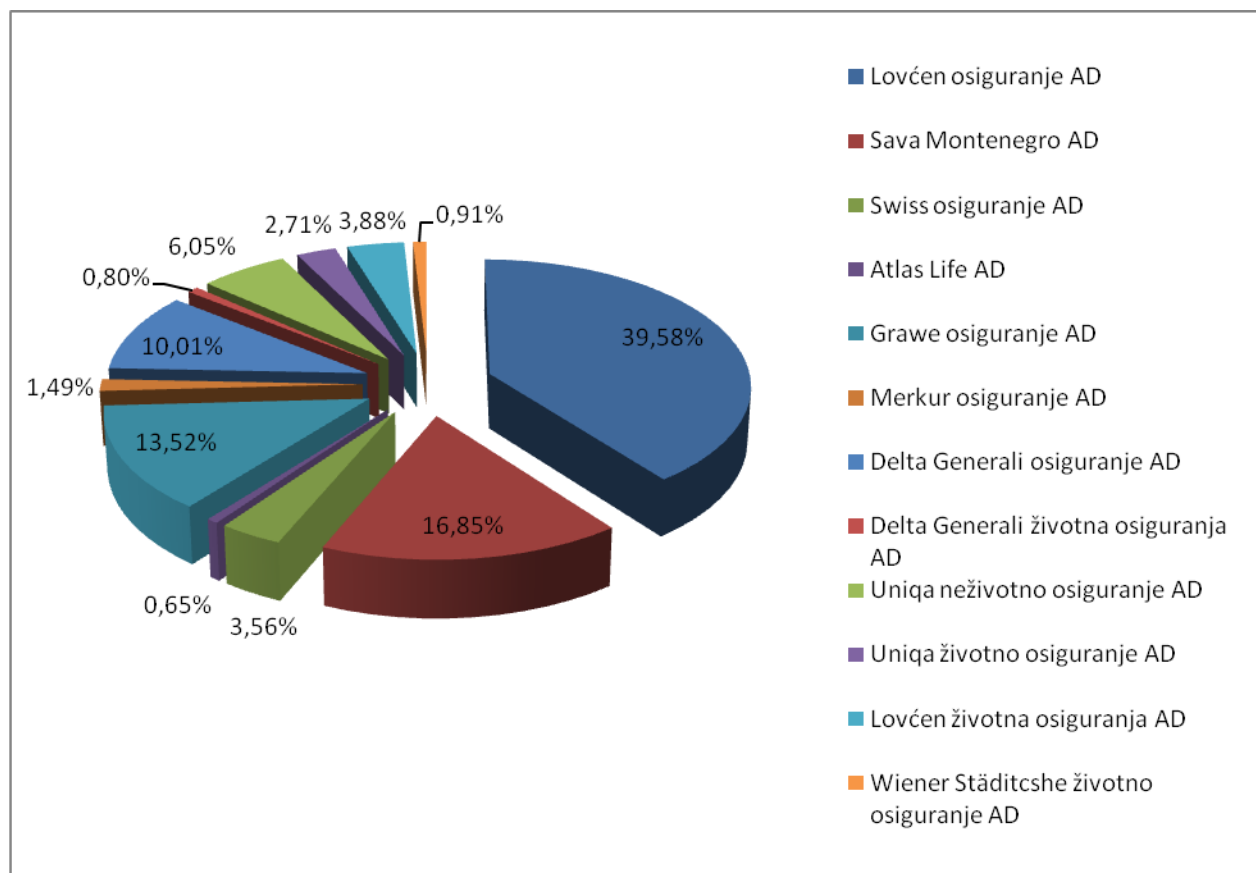
Vrijednost ukupne aktive na nivou svih društava za osiguranje na dan 31. 03. 2012. godine iznosila je 139,532 mil.€ (povećana je u odnosu na 31. 12. 2011. za 4,537 mil.€). U strukturi ukupne aktive najveće učešće imaju dugoročna finansijska ulaganja od 37,37%, zatim kratkoročna finansijska ulaganja od 27,70% i kratkoročna sredstva 16,84%.

Tabela 6: Struktura ukupne aktive društava za osiguranje na dan 31. 03. 2012. godine

Aktiva	Iznos (€)	Učešće%
Nematerijalna imovina	576.826,25	0,41
Nakretnine, postrojenja i oprema	11.041.148,93	7,91
Dugoročna finansijska ulaganja	52.141.457,14	37,37
Kratkoročna finansijska ulaganja	38.648.186,89	27,70
Kratkoročna sredstva	23.491.908,98	16,84
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	6.453.278,66	4,62
Aktivna vremenska razgraničenja	6.808.636,41	4,88
Odložena poreska sredstva	370.378,02	0,27
UKUPNO	139.531.821,28	100

Posmatrajući učešće pojedinih društava u ukupnoj aktivni sektora osiguranja, najveći udio od 39,58% i dalje ima Lovćen osiguranje, zatim slijede Sava Montenegro sa 16,85% i Grawe osiguranje sa 13,52%.

Grafik 4: Učešće društava za osiguranje u ukupnoj aktivni

5. STRUKTURA PASIVE

Vrijednost ukupne pasive na nivou svih društava za osiguranje, na dan 31. 03. 2012. godine, iznosila je 139,532 mil.€.

Tabela 7: Struktura ukupne pasive po društvima za osiguranje na dan 31. 03. 2012.godine

PASIVA	I kvartal 2012.	učešće %
kapital i rezerve	34.087.697,24	24,43
tehničke rezerve	83.600.658,55	59,92
ostalo	21.843.465,49	15,65
UKUPNO	139.531.821,28	100

U ukupnoj vrijednosti pasive sektora osiguranja na kraju I kvartala 2012. godine najveće učešće ostvaruju bruto tehničke rezerve u iznosu od 59,92%, zatim kapital i rezerve sa 24,43% i ostale obaveze sa 15,65%. Društva za osiguranje su na kraju I kvartala 2012. godine formirala bruto tehničke rezerve u iznosu od 83,601 mil.€.

Kapital je na kraju I kvartala 2012. godine iznosio 34,088 mil.€, a njegovo učešće u ukupnoj pasivi iznosi 24,43%. Ostale obaveze društava za osiguranje iznosile su 21,843 mil.€.

5.1 Tehničke rezerve

Ukupne tehničke rezerve društava za osiguranje su na dan 31. mart 2012. godine iznosile 83,601 mil.€, što čini 59,92% ukupne pasive. U odnosu na IV kvartal 2011. godine, tehničke rezerve su povećane za 1,291 mil. € u ukupnom iznosu, dok je učešće ovih rezervi u ukupnoj pasivi smanjeno za 1,05 procentnih poena, kada su učestvovala sa 60,97%.

Tabela 8: Struktura tehničkih rezervi društava za osiguranje

TEHNIČKE REZERVE	83.600.658,55	%
matematička rezerva	17.276.400,66	20,67
prenosna premija	23.955.511,47	28,65
RIR	2.521.832,70	3,02
rezervisane štete	38.911.562,79	46,54
rezerve za učešće u dobiti	935.350,93	1,12

Gotovo polovina sredstava bruto tehničkih rezervi u iznosu od 38,912 mil.€ izdvojena je za rezervisane štete, dok je za prenosnu premiju izdvojeno 23,956 mil.€, što čini 28,65% ukupnih sredstava tehničkih rezervi. Treću po veličini stavku činila je matematička rezerva u iznosu od 17,276 mil.€ i čini 20,67% ukupne vrijednosti tehničkih rezervi.

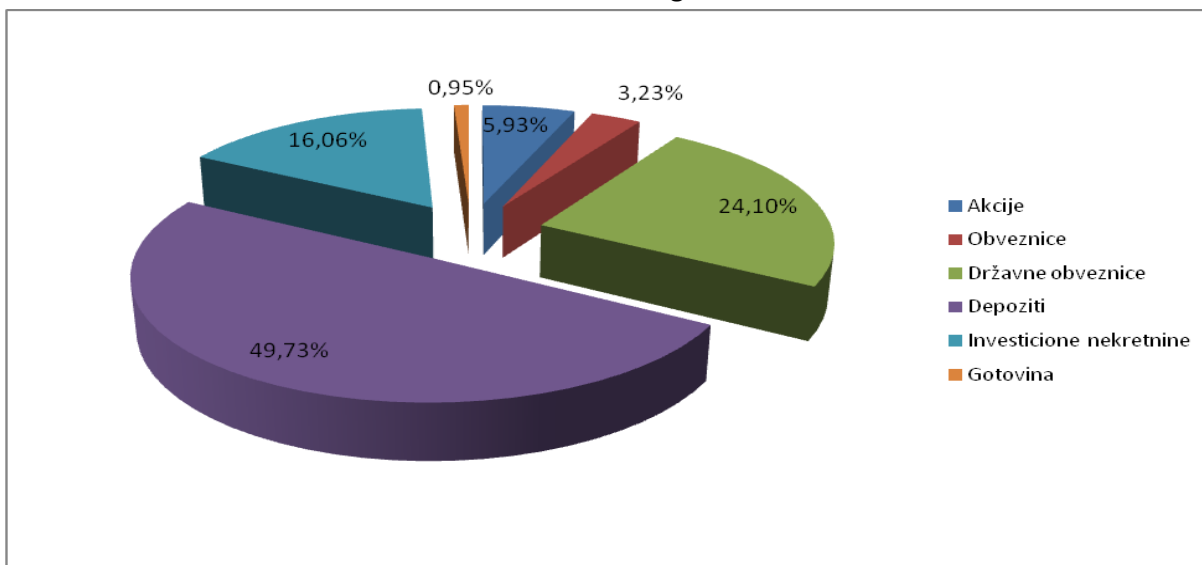
Bruto tehničke rezerve životnih osiguranja su na kraju I kvartala 2012. godine iznosile 19,216 mil.€, što predstavlja rast od 5,04% u odnosu na IV kvartal 2011. kada su iznosile 18,293 mil.€, dok su bruto tehničke rezerve neživotnih osiguranja iznosile 64,384 mil. €, što predstavlja rast od 386 hilj.€ u odnosu na IV kvartal 2011., kada su iznosile 64,016 mil. €.

5.2 Deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi

Zakonska obaveza društava za osiguranje, osim formiranja adekvatnog nivoa tehničkih rezervi, je i deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi zavisno od vrsta osiguranja koje obavlja, vodeći računa o ročnosti obaveza, profitabilnosti i disperziji ulaganja, a u cilju obezbjeđenja zaštite interesa osiguranika i trećih oštećenih lica, odnosno blagovremene isplate šteta. Sredstva tehničkih rezervi deponuju se i ulažu u skladu sa Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o ograničenjima deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i sredstava garantne rezerve društva za osiguranje (Sl.list RCG, br. 38/09 od 12.06.2009. i 43/09 od 03.07.2009.).

Prema podacima dobijenim od društava za osiguranje, od ukupnog iznosa neto tehničkih rezervi (ukupne tehničke rezerve bez udjela reosiguranja) na nivou tržišta, a koje iznose 77,103 mil.€, društva su u propisane oblike imovine predviđenim Zakonom i Pravilnikom, na kraju I kvartala 2012. godine, uložila 71,173 mil.€, što ukazuje na nedostatak imovine za pokriće neto tehničkih rezervi. U strukturi pokrivenosti neto tehničkih rezervi najveći udio imaju depoziti sa 49,73%, koji iznose 35,392 mil.€. Državne obveznice učestvuju sa 24,10% ili 17,154 mil.€, investicione nekretnine učestvuju sa 16,06% ili 11,433 mil.€, akcije sa 5,93% ili 4,217 mil.€, obveznice sa 3,23 ili 2,300 mil.€ i gotovina sa 0,95% ili 676 hilj.€.

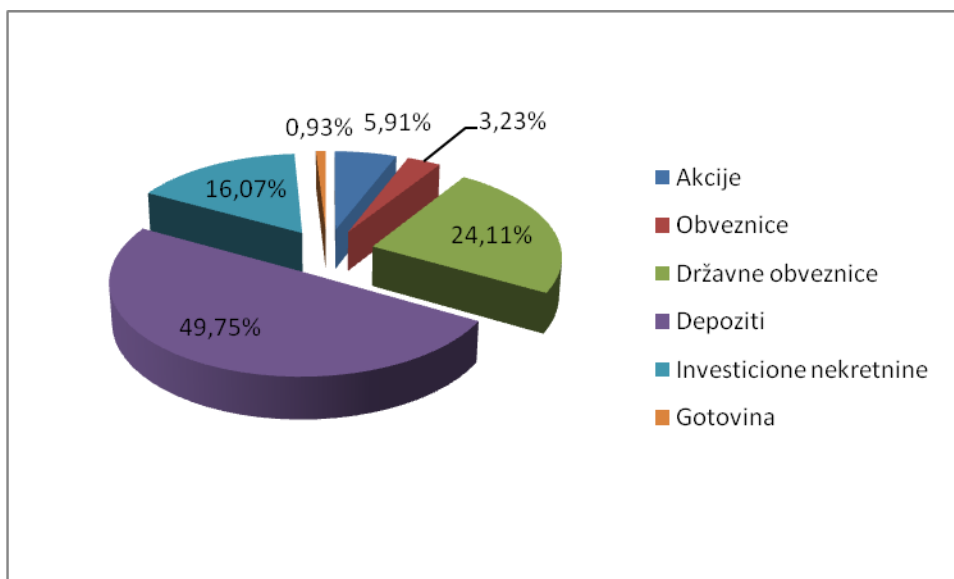
Grafik 5: Struktura deponovanja i ulaganja sredstava neto tehničkih rezervi u propisane oblike imovine na 31. 03. 2012. godine

Analizom načina deponovanja i ulaganja neto tehničkih rezervi društava za osiguranje na dan 31. 03. 2012. godine u skladu sa propisanim oblicima imovine i propisanim ograničenjima, dolazi se do sljedećih zaključaka:

- Društva za osiguranje su od ukupnog iznosa neto tehničkih rezervi (77,103 mil.€) deponovala i uložila u skladu sa propisanim oblicima imovine i ograničenjima 71,146 mil.€;
- Pokrivenost ukupnih neto tehničkih rezervi iznosi 92,27%;
- Pokrivenost neto tehničkih rezervi životnih osiguranja iznosi 99,53%;
- Pokrivenost neto tehničkih rezervi neživotnih osiguranja iznosi 89,91%.

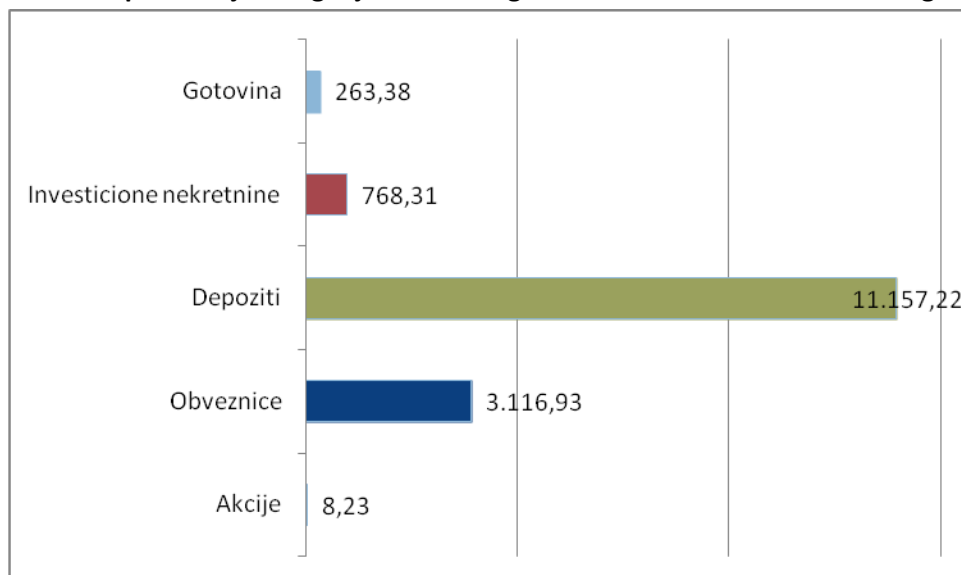
Grafik 6: Struktura deponovanja i ulaganja neto tehničkih rezervi na 31. 03. 2012. godine u skladu sa propisanim oblicima imovine i propisanim ograničenjima

5.3 Deponovanje i ulaganja sredstava garantne rezerve

Prema Zakonu o osiguranju, društva su obavezna da formiraju garantnu rezervu radi obezbjeđenja urednog izvršavanja obaveza. Ukupan iznos garantne rezerve ne može biti manji od iznosa osnovnog kapitala utvrđenog u članu 21 Zakona o osiguranju. Ukupan iznos sredstava garantne rezerve na kraju IV kvartala na nivou tržišta osiguranja bio je 30.695.259,67 €.

Društva za osiguranje su obavezna da najmanje jednu trećinu garantne rezerve dopunjuju i ulaži u iste oblike imovine koji su Zakonom i Pravilnikom propisani za tehničke rezerve. Shodno navedenom, društva su u propisane oblike imovine i u skladu sa ograničenjima deponovala i uložila sredstva garantne rezerve u iznosu od 15.314.062,43 € ili 49,89%. Od ukupnih sredstava garantne rezerve društva su deponovala i uložila 11,157 mil. € u depozite kod banaka ili 36,34%, a u državne obveznice 3,116 mil. € ili 10,15%.

Grafik 7. Struktura deponovanja i ulaganja sredstava garantne rezerve na 31. 03. 2012. godine (hilj.€)

6. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

Tržište osiguranja je na kraju I kvartala 2012. godine ostvarilo bruto dobit u iznosu od 1,014 mil.€. Od 12 društava za osiguranje sedam društava je poslovalo sa dobitkom u iznosu od 1,425 mil.€, a pet sa gubitkom u iznosu od 410 hilj.€.

Tabela 9: Bruto finansijski rezultat poslovanja na dan 31. 03. 2012. godine

Naziv društva	Bruto finansijski rezultat
Lovćen osiguranje AD	365.731,76
Sava Montenegro AD	176.269,95
Grawe osiguranje AD	322.257,47
Swiss osiguranje AD	-161.180,00
Lovćen životna osiguranja AD	15.675,65
Wiener Staedtische životno osiguranje AD	-59.321,71
Atlas Life osiguranje AD	-48.931,00
Merkur osiguranje AD	-10.486,50
Delta Generali životna osiguranja AD	9.914,00
Delta Generali osiguranje AD	401.983,00
Uniqa životno osiguranje AD	-130.522,00
Uniqa neživotno osiguranje AD	133.109,00
UKUPNO	1.014.499,62

7. SOLVENTNOST I LIKVIDNOST

Solventnost društva za osiguranje zavisi od dovoljnosti tehničkih rezervi za preuzete obaveze, kao i od dovoljnosti garantne rezerve kao vida zaštite osiguranika u slučaju nepredviđenih gubitaka u poslovanju tj. kao amortizera za gubitke koji nijesu pokriveni tehničkim rezervama.

Izračunata margina solventnosti za sektor osiguranja u Crnoj Gori na dan 31. 03. 2012. godine je iznosila 18,481 mil.€, a garantna rezerva 30,695 mil.€, što pokazuje da su osiguravajuća društva u Crnoj Gori u četvrtom kvartalu bila solventna. Na nivou sektora osiguranja u Crnoj Gori na kraju I kvartala 2012. godine odnos garantne rezerve i margine solventnosti je iznosio 166,09%, što je u skladu sa Zakonom, po kome garantna rezerva društva za osiguranje uvijek mora biti veća od izračunate margine solventnosti.

Tabela 10: Solventnost društava za osiguranje na kraju I kvartala 2012. godine

	Margina solventnosti (€)	Garantna rezerva (€)	Odnos garantne rezerve i margine solventnosti (%)
UKUPNO	18.480.993	30.695.259	166,09

Da bi osiguravajuća društva mogla odgovoriti svojim obavezama, potrebno je, takođe, voditi računa o nivou usklađenosti sredstava i obaveza po ročnosti, kao i o utrživosti i kvalitetu sredstava. Koeficijent likvidnosti osiguravajućih društava je na dan 31. 03. 2012. godine iznosio 3,05, što govori da su na kraju I kvartala 2012. godine društva imala 3,05 puta veća likvidna sredstva u odnosu na svoje kratkoročne obaveze.